

<p>ואלו חייב להכריז: מצא פירות בכלי או כלי כמות שהוא מעות בכיס או כיס כמות שהוא צבורי פירות צבורי מעות שלשה מטבעות זה על גב זה כריכות ברשות היחיד</p> <p>וככרות של בעל הבית</p> <p>וגיזי צמר הלקוחות מבית האומן כדי יין וכדי שמן</p> <p>הרי אלו חייב להכריז:</p>	<p>אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז? אלו מציאות שלו: מצא פירות מפוזרין מעות מפוזרות</p> <p>כריכות ברשות הרבים ועגולי דבילה ככרות של נחתום מחרוזות של דגים וחתיכות של בשר וגיזי צמר הבאות ממדינתן ואניצי פשתן ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו</p>
--	--

בבא מציעא כב: - המבורג 165

כריכות ברשות הרבים:
אמ' רבה וא'ע'פ' שיש בהן סימן
אלמא קסבר סימן העשוי לידרס לא הוי סימן
ורבא אמ' לא שנו אלא שאין בהן סימן אבל יש בהן סימן נוטל ומכריז
אלמא קסבר סימן העשוי לידרס הוי סימן

איכא דמתני לה לשמעתא בפני עצמה
סימן העשוי לידרס
רבא אמ' הוי סימן
ורבה אמ' לא הוי סימן¹.

תנן
כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו
ברשות היחיד חייב להכריז
היכי דמי
אי דלית בהו סימן ברשות היחיד מאי מכריז
אלא לאו דאית בהו סימן וקתני ברשות הרבים הרי אלו שלו
אלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ותיובתא דרבא
אמ' לך רבא לעולם דלית בהו סימן
ודקאמרת ברשות היחיד מאי מכריז מכריז מקום
ורבה אמ' מקום לא הוי סימן

דאיתמר
מקום

¹ בכל עדי הנוסח - הסדר הפוך - רבה מופיע לפני רבא

רבה אמ' לא הוי סימן
ורבא אמ' הוי סימן.

תנן²

כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד חייב להכריז
והאלומות בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים חייב להכריז
רבה היכי מתריץ לה ורבא היכי מתריץ לה
רבה מתריץ לטעמיה בסימן
ורבא מתריץ לטעמיה במקום
רבה מתריץ לטעמיה בסימן
ברשות הרבים הרי אלו שלו דמידרסא
ברשות היחיד חייב להכריז דלא מידרסא
והאלומות בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים חייב להכריז דכיון דגביהא לא מידרסא
רבא מתריץ לטעמיה במקום
ברשות הרבים הרי אלו שלו דמינשתפ'
ברשות היחיד חייב להכריז דלא מינשתפא
והאלומות בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד חייב להכריז כיון דיקירא לא מינשתפא.

תנן

ככרות של נחתום הרי אלו שלו [[הא?]] ((?)) של בעל הבית חייב להכריז
של בעל הבית מאי טע' כיון דאית בהו סימן מידע ידיע ריפתא דאיניש איניש
לא שנא ברשות הרבים ולא שנא ברשות היחיד חייב להכריז
אלמא סימן העשוי לידרס הוי סימן ותיובתא דרבה
אמ' לך רבה התם הינו טע' דאין מעבירין על האוכלין
והא איכא גוים
גוים נמי מנחשי לכשפים
והא איכא בהמה וכלבים
באתרא דלא שכיחי בהמה וכלבים

לימא כתנאי

ר' יהודה או' כל דבר שיש בו שנוי חייב להכריז
כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות [[חייב להכריז]]
מכלל דתנא קמא סבר הרי אלו שלו
סברוה דכולי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן ומעבירין על האוכלין
מאי לאו בסימן העשוי לידרס קא מפלגי
דמר סבר סימן העשוי לידר' הוי סימן ומר סבר לא הוי סימן
אמ' רב זביד משמיה דרבא אי סל' דע' סבר תנא קמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין
ככרות של בעל הבית ברשות הרבים אמאי חייב להכריז
אלא אמ' רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעב' על האוכלין
והכא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי
תנא קמא סבר לא הוי סימן ור' יהוד' סבר הוי סימן &
[ורבה אמר לך לכולי עלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ואין מעבירין על האוכלין
והכא בסימן הבא מאיליו קא מפלגי ת"ק סבר לא הוי סימן ור' יודא סבר הוי סימן]
איכא דאמרי
סברוה דכולי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן וסימן העשוי לידרס לא הוי סימן
מאי לאו במעבירין על האוכלין קא מפלגי דמר סבר מעבירין ומר סבר אין מעבירין

² בחלק מעדי הנוסח - ת"ש

אמ' רב זביד משמיה דרבא אי סל' דע' סבר תנא קמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעביר' על האוכלין ככרות של בעל הבית ברשות הרבים אמאי חייב להכריז
אלא אמ' רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סימן העשוי לידרס הוי סימן [[ומעבירין על האוכלין]]
והכא בסימן הבא מאיליו קא מפלגי תנא קמא סבר לא הוי סימן ור' יהודה סבר הוי סימן.

אמ' רב זביד [[משמ' דרבא]] כללא דאבדתא כיון דאמ' וי ליה לחסרון כיס איאש

אמ' רב זביד משמיה דרבא
היל' [[כריכות]]

ברשות הרבים הרי אלו שלו
ברשות היחיד

[אי] דרך נפילה שלו

דרך הנחה חייב להכריז

וזה וזה בדבר שאין בו סימן

אבל בדבר שיש בו סימן בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים בין דרך נפילה ובין דרך הנחה חייב להכריז.

סימן העשוי לידרס

רש"י בבא מציעא כב, ב

העשוי לידרס - שהמקום שהוא שם רגיל בדריסת בני אדם, והחפץ נמוך ונוח לידרס.
לא הוי סימן - שאין בעליו סומך לתת בו סימן, מימר אמר: נשחת הסימן בדריסת הרגלים.

שיטה מקובצת בבא מציעא כב, ב

סימן העשוי לידרס לא הוי סימן.

פירש רש"י משום יאוש דבעלים לא סמכו עליה. ונפקא מינה דאפילו אשכחה בלא דריסה או סמוך לנפילה כיון דידע אידך בנפילה מיד חושש שנדרס או שידרס קודם שימצא ומתייאש מיד אפילו קודם שיעור דריסה וכל שכן לאחר שיעור דריסה ואף אם לא נדרס דאיכא ודאי יאוש ובהיתר בא לידו ואף לא נדרס ולהכי נקט מתניתין סתמא הרי אלו שלו בכל ענין ובכל זמן.

אבל אין לפרש דהיינו משום דאנן לא סמכינן אסימנא אפילו בא ונתן סימן דאמרינן שמא נשתנה הסימן על ידי הדריסה ואין זה חפץ של זה ואם אומר כסימנו ממש אמרינן סימן אחר היה ושל אחרים היה ונשתנה שזו חששא רחוקה היא והיאך יזדמן ששב סימן האחר על ידי הדריסה כסימנו של זה ועוד כשאנו רואים שלא נדרס מאי איכא למימר וגמרא לא הזכירה אלא העשוי לידרס דמשמע אפילו שלא נדרס.

סוף דבר ודאי משום יאוש נגענו בה אם כפירוש רש"י שאומר שנשחת לגמרי ולא ימצא בו סימנו אם שאומר אפשר שנדרס ויאמרו שנשחת ונשתנה ולא יתנוהו לי אף כי ימצא בו סימני מכוון ממש. זה נראה לי. והי"ד. שיטה.

רשימות שעורים (רי"ד סולובייצ'יק) בבא מציעא כב, ב

יש לעיין מהו יסוד המחלוקת בין רבה ורבא האם סימן העשוי לידרס הוי סימן או אינו נחשב לסימן. ועיין ברש"י (ד"ה לא הוי סימן) וז"ל שאין בעליו סומך לתת בו סימן, מימר אמר נשחת הסימן בדריסת הרגלים עכ"ל. ומבואר דלרבה סימן העשוי לידרס אינו נחשב לסימן משום שאין הבעלים סומכים עליו. וצ"ב א"כ מהי סברת רבא דסובר דסימן העשוי לידרס הוי סימן, דדחוק לומר דפליגי במציאות האם הבעלים סומכים על סימן העשוי לידרס או לא.

ולכאורה יתכן לומר דרבא סובר נמי דמשום שעשוי לידרס אין הבעלים סומכים עליו ומתייאשים ממנו, אמנם רבא סובר דהך יאוש הוי יאוש בטעות - כיון דלמעשה לא נשחת הסימן, ורק היה יתכן שישחת הסימן, והוי

יאוש בטעות דטעה בשיקול דעתו - דאילו ידע הבעלים שלא היה נשחת הסימן לא היו מתייאשים, ורבה סובר דיאוש בטעות לא הוי יאוש. משא"כ רבה סובר דיאוש בטעות הוי יאוש.

...

ועוד י"ל דבסימן העשוי לידרס יש לבעלים עדיין תקוה שלא ידרס הסימן ואינם מתייאשים מהחפץ, דאין הסימן ודאי עתיד להידרס ויש אפשרות שלא ידרס, וא"כ לכאורה צ"ע למה להו להתיאש - דהרי יש אפשרות שלא ידרס. ולפיכך נראה דאם נימא דהיאוש מפקיע ממון הבעלים פשיטא דהאבידה אסורה - דלכאורה אף בסימן העשוי לידרס אין הגברא מתייאש. אמנם שיטת הריטב"א (חידושי הריטב"א דף כא ב ד"ה כי פליגי) היא דרבה סובר דבדבר שאין בו סימן הרי אלו שלו בלא יאוש כלל - דעצם חלות שם האבידה מתרת ממון הבעלים (ועיין לעיל דף כא: בד"ה איתמר יאוש). ולפי"ז נראה לבאר המחלוקת בסוגיין בין רבה ורבה בסימן העשוי לידרס - דרבה ס"ל דמכיון שיתכן שימחק הסימן וגם יתכן שלא ימחק הסימן, אין החפץ נחשב כאבוד וכחפץ שאין בו סימן, ובעיני יאוש הבעלים להפקיע ממון הבעלים, ומכיון שיש סיכוי שלא ימחק הסימן אין הבעלים מתייאשים ממנו וחייב להחזיר. משא"כ רבה סובר דהחפץ הוי אבוד, דרק בדבר שיש בו סימן אין החפץ נחשב לאבוד אבל בסימן העשוי לידרס הריהו אבוד ומותר אף בלי יאוש. והנידון הוא האם סימן עשוי לידרס הוי כדבר שאין בו סימן כלל, ואין צריך מעשה יאוש להפקיע ממון הבעלים אלא עצם השם אבידה שבחפצא מפקיע ומתיר ממון הבעלים, או"ד דהוי כדבר שיש בו סימן ובעיני יאוש להפקיע ממון הבעלים, וזהו המחלוקת בין רבה ורבה. ולפי"ז המח' בין אב"י ורבה ביאוש שלא מדעת אינו בדין יאוש, דלכו"ע המתיר דממון הבעלים היא עצם שם האבידה, אלא דאב"י ס"ל דבעיני ידיעת הבעלים שנאבד החפץ כדי שיחול בו שם אבידה גמורה ואין הידיעה חלה למפרע. אמנם אי נימא דבדבר שאין בו סימן בעיני יאוש להפקיע ממון הבעלים, אזי י"ל דיסוד המחלוקת בסוגיין הוא האם חל יאוש להפקיע ממון בעלים כשמתיאש בטעות או לא.

גיהוץ המקרים במשנה

תוספות בבא מציעא כא, א

אלו מציאות שלו, כריכות ברה"ר - בכריכות דוקא מפליג בין רה"ר לרה"י משום דלמ"ד (לקמן כב:) סימן העשוי לידרס הוי סימן ומקום הוי סימן מיירי הכא דליכא סימן ומקום נמי לא הוי סימן ברה"ר משום דמנשתפי וברה"י הוי מקום סימן וחייב להכריז ומיירי דאשכח דרך הינוח וככרות של נחתום ועיגולי דבילה אין בהם סימן והוי שלו אף ברה"י ומיירי דמצא דרך נפילה ולכך לא הוי מקום סימן וא"ת אמאי נקט כריכות דאשכח דרך הינוח טפי משאר דאיירי דרך נפילה וי"ל דכריכות אידי דיקירי אינון לא הוה שיפלו שלא מדעת אלא כשעומד לפוש מניח לארץ ושכחם שם וככרות של בעה"ב יש להן סימן דבעלי בתים רגילים לעשות סימן בככרותיהן ולכך אפילו ברשות הרבים חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוי סימן וציבורי מעות ופירות דהוי מקום סימן אף ברה"ר כדאמר לקמן משום דלא שייך בהו מנשתפי ואם תאמר כריכות ברה"ר דמיירי דרך הינוח היאך לוקחם הא אמרינן לקמן ספק הינוח לא יטול וכל שכן ודאי הינוח וי"ל דה"מ כשמצא במקום מוצנע ומשתמר דלא יטול אם אין בו סימן ואם יש בו סימן נוטל ומכריז ולמ"ד (לקמן כב:) סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומקום נמי לא הוי סימן מיירי בכריכות שיש בהם סימן ולכך ברה"י מכריז וככרות של נחתום ושאר דמתניתין לית בהו סימן ולכך אף ברה"י הם שלו וככרות של בעה"ב שיש בהם סימן חייב להכריז אף ברה"ר דאין עשוי לידרס משום דאין מעבירין על האוכלין וכולה מתני' מיירי בין דרך נפילה בין דרך הינוח וא"ת כריכות אי דרך נפילה היא אם כן אינו יודע היכן נפלו וברשות היחיד אמאי צריך להכריז הא מתייאש שסבור ברה"ר נפיל וי"ל דאע"פ שאינו יודע לכוין המקום יודע הוא אם נפל ברשות הרבים או ברשות היחיד.

שיטה מקובצת בבא מציעא כב, ב

ראב"ד

וזה לשון הראב"ד: הא דקאמר במתניתין כריכות ברשות הרבים אכולהו בתרייתא נמי קאי וכיון דאין בהן סימן דכולהו חד גוונא עבדי להו ומנשתפי מיאש ואף על גב דלא מדרסי מנשתפי וסיפא דקתני כריכות ברשות היחיד חייב להכריז אכולהו בני בקתיה קאמר כי רישא לדעת רבא דמקום הוי סימן וגיזי צמר הלוקוחין מבית האומן אפילו ברשות הרבים ואף על גב דעשוי לידרס רבים הם ואין סימניהם מתפרקין. עד כאן:

חדושי הרמב"ן בבא מציעא כב, ב

סימן העשוי לידרס לא הוה סימן וכו'. פי' שאין הבעלים סומכין עליו לתת בו סימן מימר אמרי נשחת הסימן בדריסת הרגלים כדפריש רש"י ז"ל,

וקשיא לי היכי אמר רבה לא הוה סימן אי חיישי' להכי לצבורי פירות וצבורי מעות ושלשה מטבעות זו ע"ג זו נמי ליחוש דילמא מפזרי להו ברגל דהא מדרסי ומנשתפי, ודילמא צבורי פירות אוכלים הם ומשום שאין מעבירין על האוכלין, אלא מעות קשיא, ואפשר דאגב דחשיבי וחביבי להו לאינשי מאן דחזי להו ראשון שקיל להו מקמי דלבדרינהו אינשי אבל פירי ושאר מילי איכא אינשי דלאו אורחיהו למדרינהו במתא ודרסי עליהו, ויש לפרש דסימן העשוי לידרס משום הכי לא הוה סימן דחיישינן שמא נשתנה הקשר או סימן אחר ע"י הדריסה לפיכך אין אנו סומכין עליו, ולא מילתא היא.

תו קשיא לן גיזי צמר הלקוחות מבית האומן ברשות הרבים הא סימן העשוי לידרס הוא דומיא דככרות של בעל הבית, בשלמא התם תריצנא בגמ' משום דאין מעבירין על האוכלין אלא גיזי צמר אמאי, ולא היא דככרות של בעל הבית משום הכי מינכרא ריפתא דאיניש איניש משום דעבדי בהו סימן ואי מידריס אזל ליה, אבל גיזי צמר הלקוחות מבית האומן הן עצמן סימן ואפילו דרסת להו כל יומא אית בהו סימן, א"נ ככרות אי מידרסן מיתברן ואין צורתן נכרת כלל ואין כן גיזי צמר.